

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Економічний факультет
Кафедра економіки підприємства

Затверджено
на засіданні кафедри економіки
підприємства економічного факультету
Львівського національного університету
імені Івана Франка
(протокол № 1 від 1 вересня 2023р.)

Завідувач кафедри

— _____ проф.Світлана УРБА

СИЛАБУС з навчальної дисципліни
«Етика бізнесу»,
що викладається в межах ОПП першого (бакалаврського) рівня
вищої освіти для здобувачів зі спеціальності
076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

Львів 2023

Назва курсу	«Формування і використання капіталу у підприємстві»
Адреса викладання курсу	79000, Україна, м. Львів, пр. Свободи, 18, економічний факультет Львівського національного університету імені Івана Франка
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Економічний факультет, кафедра економіки підприємства
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	07 «Управління та адміністрування»; 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
Викладачі курсу	Дмитрук Вікторія Орестівна, к.е.н., доцент, доцент кафедри економіки підприємства
Контактна інформація викладачів	Viktoriya.Dmytruk@lnu.edu
Консультації по курсу відбуваються	Консультації в день проведення лекцій/практичних занять (або на онлайн платформі – MS Teams, Zoom, Google Classroom) за попередньою домовленістю з викладачем. Кафедра економіки підприємства, кім. 117, пр. Свободи, 18, м. Львів.
Сторінка курсу	
Інформація про курс	Дисципліна «Формування і використання капіталу підприємства» є нормативною дисципліною з спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» для освітньо-професійної програми бакалавра, яка викладається в VI семестрі в обсязі 4 кредитів (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS).
Коротка анотація курсу	Дисципліна покликана сформувати у студента систему теоретичних і практичних знань про сучасний погляд на сутність капіталу бізнесу. Курс розроблено таким чином, щоб надати учасникам необхідні знання, обов'язкові для того, щоб вміти формувати та використовувати капітал підприємства. Тому тут представлено як теоретичні засади формування і використання капіталу підприємства, так і методичний інструментарій цих процесів.
Мета та цілі курсу	Метою вивчення нормативної дисципліни «Формування і використання капіталу підприємства» є формування знань щодо формування і використання капіталу підприємства, а також вироблення практичних навиків застосування розроблених теорією алгоритмів прийняття управлінських рішень
Література для вивчення дисципліни	<p style="text-align: center;">Основна література</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Югас Е.Ф. Економічна сутність та види капіталу підприємства/ Е.Ф. Югас, О.І. Олексик // Науковий вісник Ужгородського університету. Серія Економіка. – 2014 . - Випуск 2(43). – с.63-67. 2. Квасницька Р.С. Управління цільовою структурою капіталу підприємства/Автореф. дис на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук – Хмельницький, 2005. -19с.

3. Клименко С.О. Капітал як визначальний чинник ефективності діяльності підприємства/ С.О. Клименко // *Економіка и управление* – 2011. - №2 – с. 113-117.
4. Суярова О.О. Узагальнення існуючого досвіду класифікації капіталу./ О.О. Суярова // *Вісник СумДУ. Серія Економіка.* – 2009 - №2 – с.211-219.
5. Прокопенко І.В. Сутність і структура інтелектуального капіталу підприємств / І.В. Прокопенко, А.О. Босак // *Вісник Національного університету “Львівська політехніка”. Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку.* – 2016.- №851. – с.82-93. – Режим доступу http://nbuv.gov.ua/UJRN/VNULPM_2016_851_13.
6. Ковтуненко К.В. Особливості формування інтелектуального капіталу підприємства/ К.В. Ковтуненко, Ю.В. Гутарева, Я.В. Шаповал // *Економіка: реалії часу* – 2012. - № 3-4 (4-5) - с.78-83.
7. Кендюхов О. В. Організаційно-економічний механізм управління інтелектуальним капіталом підприємства: автореф. дис... д-ра екон. наук: 08.00.04 / О. В. Кендюхов; НАН України. Ін-т економіки пром-сті. – Донецьк, 2007. – 31 с.
8. Колот А. М. Інноваційна праця та інтелектуальний капітал у системі факторів формування економіки знань / А. М. Колот // *Економічна теорія.* – 2007. – № 2. – С. 3–13.
9. Школа В. Ю. Економічне обґрунтування ролі інтелектуального капіталу у формуванні інноваційної економічної системи / В. Ю. Школа, В. О. Щербаченко // *Маркетинг і менеджмент інновацій.* – 2011. – № 3, Т. 1. – С. 72–78.
10. Ситник Й. С. Інтелектуалізація капіталу організації та його структурування / Й. С. Ситник // *Формування ринкової економіки: зб. наук. пр. / М-во освіти і науки України, ДВНЗ “Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана”.* – К.: КНЕУ, 2012. – Спец. вип.: у 2 ч. – Ч. 1: Стратегічні імперативи сучасного менеджменту / відп. за вип. С. М. Соболев. – С. 332–342.
11. Швиданенко Г. О. Інтелектуальні ресурси підприємства, які функціонують у зовнішньому середовищі / Г. О. Швиданенко, І. Ю. Гусєва // *Проблеми економіки.* – 2012. – № 4. – С. 181–186.
12. Філіппова С.В., Інтелектуальний потенціал як головний чинник формування інтелектуального капіталу / С.В. Філіппова, К.В. Ковтуненко// *Вісник Національного університету “Львівська політехніка”. Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку.* – 2013. -№776.- с.81-86.
13. Баланда А.Л. Соціальний капітал підприємства: переваги та ризики прояву / А.Л. Баланда, В.І. Надрага // *Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу.* – 2013. - №1 (21) - с.37-41.
14. Кізілова А.В. Сутність та функції соціального капіталу підприємств/ А.В. Кізілова // *Стратегія і механізми*

	регулювання промислового розвитку: зб. наук. праць / НАН України, Ін-т екон. пром. – Донецьк, 2012. -с.250-258.
Тривалість курсу	Один семестр
Обсяг курсу	64 годин аудиторних занять, з них 32 годин лекцій, та 32 годин практичних занять
Очікувані результати навчання	<p>Після завершення цього курсу студент повинен:</p> <p>Знати</p> <ul style="list-style-type: none"> - суть категорії капітал та її основні характеристики - суть та складові інтелектуального капіталу - засади теорії людського капіталу та її роль у сучасному трактуванні категорії капіталу; - суть теорії вартості та основні теорії формування структури капіталу; - склад власного та залученого капіталів, джерела та етапи алгоритму їх формування; - концепцію вартості грошей в часі; методичні інструментарії оцінки вартості власного та залученого капіталів, оцінки ризиків у формуванні і використанні капіталу підприємства, оптимізації структури капіталу; - основні напрями використання капіталу та методи аналізу їх ефективності <p>Вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - застосувати на практиці методичний інструментарій формування і використання капіталу; - сформувати загальну структуру капіталу конкретного підприємства та, зокрема, структуру власного і залученого; - сформувати основні доцільні напрями використання капіталу конкретного підприємства, врахувавши фактори інфляції, ліквідності та ризиків - здійснити аналіз ефективності використання капіталу <p>У результаті вивчення дисципліни студент набуває: Загальні компетентності (ЗК):</p> <p>ЗК 2. Здатність застосовувати отримані знання в практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК 12. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p> <p>Спеціальні (фахові) компетентності (СК):</p>

	<p>СК 2. Здатність обирати та використовувати відповідні методи, інструментарій для обґрунтування рішень щодо створення, функціонування підприємницьких, торговельних і біржових структур.</p> <p>СК 3. Здатність здійснювати діяльність у взаємодії суб'єктів ринкових відносин</p> <p>Програмні результати навчання:</p> <p>ПРН 2. Застосовувати набуті знання для виявлення, постановки та вирішення завдань за різних практичних ситуацій в підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності.</p> <p>ПРН 9.Знати вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної і правової держави.</p> <p>ПРН 10. Демонструвати здатність діяти соціально відповідально на основі етичних, культурних, наукових цінностей і досягнень суспільства.</p> <p>ПРН 12. Володіти методами та інструментарієм для обґрунтування управлінських рішень щодо створення й функціонування підприємницьких, торговельних і біржових структур.</p> <p>ПРН 13. Використовувати знання форм взаємодії суб'єктів ринкових відносин для забезпечення діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.</p>
Ключові слова	Капітал, інтелектуальний капітал, методичний інструментарій, ефективність, формування, використання
Формат курсу	Очний
	Проведення лекцій, практичних, консультації для кращого розуміння тем
Теми	<p>Т.1. Суть категорії капітал в світлі сучасних досліджень.</p> <p>Т.2. Місце і роль інтелектуального капіталу у структурі капіталу сучасного бізнесу</p> <p>Т.3. Людський капітал в бізнесі</p> <p>Т.4. Клієнтський капітал</p> <p>Т.5. Структурний (ринковий) капітал</p> <p>Т.6. Організаційний капітал</p> <p>Т.7. Соціальний капітал</p> <p>Т.8. Особливості формування та оцінки інтелектуального капіталу</p> <p>Т.9. Майновий та фінансовий капітал фірми</p> <p>Т.10. Власний та позиковий капітал</p>

	<p>T.11. Методичний інструментарій формування і використання майнового і фінансового капіталу</p> <p>T.12. Оцінка ефективності використання капіталу</p>
Підсумковий контроль, форма	<p>Іспит вкінці семестру</p> <p>Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять й змістових модулів і має за мету перевірку рівня підготовки студента до виконання конкретної</p>
Пререквізити	<p>Для вивчення курсу студенти потребують базових знань з основ бізнесу, організації діяльності фірми, достатніх для сприйняття категоріального апарату даної дисципліни.</p>
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	<p>Основними методами навчання, що використовуються в процесі викладання навчальної дисципліни є:</p> <ul style="list-style-type: none"> – метод передачі і сприйняття навчальної інформації, пробудження наукового інтересу (лекції, ілюстрації, презентації); – метод практичного засвоєння курсу з допомогою складання тестових завдань, вирішення задач та ситуацій з метою набування умінь і практичних навичок (практичні заняття); – метод модульного контролю з допомогою періодичного складання модулів за тематикою лекційних та практичних занять; – метод самостійного засвоєння студентами навчального матеріалу у вигляді складання тестів, вирішення задач та ситуацій, написання рефератів на підставі самостійно опрацьованої базової літератури та додаткових джерел інформації (в т.ч. законодавчих актів) з метою конкретизації й поглиблення базових знань, необхідних умінь та практичних навичок (самостійна робота); – електронні матеріали з відповідного курсу та інших пов'язаних курсів у системах (платформах) Microsoft Teams. <p>Під час навчання застосовуватимуться презентація, лекції, комплексні модулі та завдання, електронні матеріали з відповідного курсу, колаборативне навчання (групові проекти, спільні розробки), дискусія, підготовка кваліфікаційної роботи, написання наукових праць та розробок.</p>
Необхідне обладнання	<p>Вивчення курсу «Етика бізнесу» потребує використання комп'ютера, загально вживаних програм і операційних систем з метою подання електронних матеріалів (електронна пошта, платформи Microsoft Teams.), мультимедійного проектора, дошки, крейди.</p>
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	<p>Оцінювання проводиться за 100 бальною шкалою.</p> <p>Бали нараховуються за наступним співвідношенням:</p> <ul style="list-style-type: none"> – практичні заняття – 30% семестрової оцінки, максимальна кількість балів – 30 балів; – модулі – 40% семестрової оцінки, максимальна кількість балів – 40 балів;

– індивідуальне завдання – 30% семестрової оцінки, максимальна кількість балів – 30 балів.
Підсумкова максимальна кількість – 100 балів.

Форма підсумкового контролю успішності навчання – залік.

При викладанні дисципліни «Етика бізнесу» використовуються такі методи контролю:

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять й змістових модулів і має за мету перевірку рівня підготовки студента до виконання конкретної роботи. Його інструментами є контрольні роботи і тестування.

Об'єктами поточного контролю знань студентів з дисципліни «Етика бізнесу» є:

- 1) систематичність та активність роботи на практичних заняттях;
- 2) виконання модульних (контрольних) завдань;
- 3) підготовка і захист індивідуального завдання.

При оцінці систематичності та активності роботи студента на практичних заняттях враховується:

- рівень знань, продемонстрований у відповідях на практичних заняттях;
- активність при обговоренні дискусійних питань;
- результати виконання практичних робіт, завдань поточного контролю тощо.

При оцінці виконання модульних (контрольних) завдань враховується загальний рівень теоретичних знань та практичні навички, набуті студентами під час опанування відповідного змістовного модуля.

Оцінювання індивідуального завдання здійснюється за сформованими критеріями, які охоплюють рівень виконаного завдання, а також продемонстровані знання в процесі його захисту.

Засоби діагностики успішності навчання

Контроль за навчально-пізнавальною діяльністю студентів є важливим структурним компонентом навчально-виховного процесу.

Підсумкове оцінювання знань студентів здійснюється за поточним та проміжним контролем знань упродовж семестру.

З метою перевірки якості підготовки, знань, умінь студента з дисципліни використовуються такі засоби оцінювання:

- для поточного контролю – усне опитування, проведення тестування, розгляд ситуацій, виконання індивідуальних завдань;
- для проміжного контролю – проведення модульного контролю, що включають тестування, теоретичні питання.

Засоби поточного контролю:

Засоби контролю	Кількість балів
Поточне опитування на практичних заняттях	10
Індивідуальне завдання	20
Змістовий модуль 1	20
Змістовий модуль 2	

Письмові роботи: Студенти виконують індивідуальне письмове завдання.

Академічна доброчесність: Роботи студентів мають бути їхніми оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману.

Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися усіх строків визначених для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених курсом.

Література. Уся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.

Політика виставлення балів. Враховуються бали набрані на поточному тестуванні, самостійній роботі та бали підсумкового тестування. При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність студента під час практичного заняття; недопустимість пропусків та запізнь на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях не пов'язаних з навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання тощо.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
81-89	B	добре	
71-80	C		
61-70	D	задовільно	

	51-60	E	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
	0-50	FX		
Питання до заліку чи екзамену.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Підходи до визначення суті категорії «капітал» 2. Характерні риси капіталу підприємства 3. Підходи до структури капіталу 4. Зміст інтелектуального капіталу та підходи до його структуризації 5. Інтелектуальний капітал в сучасній економіці 6. Інтелектуальні ресурси як основа формування інтелектуального капіталу. 7. Підходи до оцінки інтелектуального капіталу 8. Теорія людського капіталу 9. Людський капітал як соціально-економічна категорія 10. Сучасний підхід до змісту категорії людський капітал 11. Взаємозв'язок людського капіталу з іншими видами інтелектуального капіталу 12. Суть клієнтського капіталу 13. Підходи до структуризації клієнтського капіталу 14. Оцінка клієнтського капіталу, особливості його формування 15. Суть організаційного капіталу, його основні риси 16. Підходи до структуризації організаційного капіталу 17. Суть ринкового капіталу 18. Структура ринкового капіталу 19. Підходи до визначення соціального капіталу 20. Основні властивості соціального капіталу підприємства 21. Місце соціального капіталу в структурі інтелектуального капіталу 22. Переваги та ризики соціального капіталу в бізнесі 23. Спільні риси соціального та людського капіталів 24. Суть матеріального та фінансового капіталу підприємства 25. Теорія вартості капіталу, його основні риси 26. Теорія структури капіталу підприємства 27. Суть та джерела формування власного капіталу 28. Суть та джерела формування позикового капіталу 29. Методичний інструментарій формування і використання капіталу підприємства 30. Основні напрями використання капіталу підприємства 31. Врахування фактору інфляції, ризику та ліквідності у формуванні та використанні капіталу 32. Особливості формування капіталу на новоствореному підприємстві 33. Показники оцінки ефективності використання капіталу 			
Опитування	Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу аспірантам роздається по завершенню курсу.			

